

همایش ملی صنعت لیزینگ و تأمین مالی

— چشم‌انداز صنعت لیزینگ و تنظیم‌گری —

تهران، بزرگراه حقانی، مرکز همایش‌های بانک مرکزی - یکشنبه ۲۸ بهمن ۱۴۰۳

leasing.mbri.ac.ir

ایمیل: ac@mbri.ac.ir

تلفن: ۹۷ و ۸۸۶۵۷۳۹۵

- تنظیم‌گری و محیط قانونی صنعت لیزینگ
- فضای کسب‌وکار و چالش‌های صنعت لیزینگ
- تأمین مالی صنعت لیزینگ
- هوشمندسازی و تحول دیجیتال در صنعت لیزینگ
- استانداردهای گزارشگری و مدیریت شرکت‌های لیزینگ

عنوان مقاله

نگاهی اجمالی به عملکرد صنعت لیزینگ در ایران و جهان
(از منظر ضریب نفوذ صنعت)

نویسنده

دکتر محمدرحیم احمدوند

فهرست مطالب

- ۱- تاریخچه صنعت لیزینگ در دنیا
- ۲- تقسیم بندی روش های لیزینگ
- ۳- مزایای لیزینگ عملیاتی
- ۴- عملکرد صنعت لیزینگ در دنیا برای دوره (۲۰۲۰-۲۰۲۲)
- ۵- شاخص ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در دنیا
- ۶- تاریخچه و روند شکل گیری صنعت در ایران
- ۷- عملکرد صنعت لیزینگ در ایران برای دوره (۱۳۹۸-۱۴۰۲)
- ۸- شاخص ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در ایران برای دوره (۱۳۹۸-۱۴۰۲)
- ۹- چالش های صنعت لیزینگ در ایران
- ۱۰- پیشنهادات

تاریخچه صنعت لیزینگ در دنیا

- ۱- این پدیده برای اولین بار در کشاورزی توسط سومری ها مورد استفاده قرار گرفت
- ۲- بکارگیری اجاره داری در حوزه های مختلف (تجاری، واگن، زمین و مستغلات ...) در قرون وسطی
- ۳- ثبت اولین شرکت لیزینگ به نام شرکت واگن بیرمنگهام در انگلستان ۱۸۸۵
- ۴- بکارگیری فعالیت های لیزینگ برای مقابله با بحران اقتصادی ۱۹۲۹ در آمریکا
- ۵- رونق لیزینگ به شکل امروزی در اقتصاد ایالات متحده در دهه ۱۹۵۰
- ۶- ثبت شرکت لیزینگ مستقل از بانک ها و سایر موسسات مالی در آمریکا (سانفرانسیسکو) ۱۹۵۲
- ۷- تأسیس شرکت مالی بین المللی IFC در سال ۱۹۵۶ با هدف رونق اقتصادی با کمک تأسیس شرکت های لیزینگ در کشورهای در حال توسعه
- ۸- توسعه و گسترش لیزینگ در اروپای غربی در دهه ۱۹۶۰
- ۹- تأسیس موسسه IFLA در سال ۱۹۶۵ با هدف ترویج فرهنگ لیزینگ و توسعه آن
- ۱۰- رونق و پویایی لیزینگ در آفریقا ، آمریکای لاتین و آسیا با کمک IFC
 - ۱۰-۱- تأسیس اولین شرکت لیزینگ در زیمبابوه ۱۹۶۵
 - ۱۰-۲- تأسیس اولین شرکت لیزینگ در هند ۱۹۷۳
 - ۱۰-۳- تأسیس اولین شرکت لیزینگ در کره جنوبی ۱۹۷۷

تقسیم بندی روش های لیزینگ

الف) لیزینگ مالی :

به معامله ای اطلاق می شود که در آن موجر ، تنها منابع مالی را تأمین می کند ، هدف مستأجر که خرید تجهیزات با قیمت اسمی است در پایان قرارداد اجاره ، تأمین می شود. این نوع لیزینگ شباهت کاملی با عقد اجاره به شرط تملیک مندرج در قانون عملیات بانکی بدون ربا در کشور ما دارد.

اشکال مختلف لیزینگ مالی به شرح ذیل می باشد :

۱- لیزینگ (اجاره اعتباری) توسعه فروش : در این روش براساس تمایل و توافق صورت پذیرفته ، شرکت لیزینگ بخشی از تولیدات مربوط به تولیدکننده را به منظور بهبود چرخه تولید و افزایش میزان فروش تولید کننده در چارچوب قرارداد های اجاره اعتباری به متقاضیان واگذار می نماید.

تقسیم بندی روش های لیزینگ

۲- لیزینگ اهرمی (اجاره اعتباری سه جانبه): این روش برای اجاره کالاهای با قیمت بسیار بالا بکار گرفته می شود و شرکت لیزینگ با استفاده از تسهیلات بانکی یا موسسات مختلف مالی دیگر، منابع لازم برای اجاره اهرمی را تامین می نماید و ارقام مورد تقاضا را در چارچوب قراردادهای ویژه به متقاضیان واگذار می نماید.

۳- لیزینگ خرید و اجاره مجدد: در این روش متقاضی به منظور تامین نقدینگی مورد نیاز، ماشین آلات و تجهیزات متعلق به خود را به شرکت لیزینگ می فروشد و مجدداً همان کالا در قالب اجاره اعتباری به متقاضی واگذار می شود.

۴- لیزینگ برون مرزی: در این روش اجاره دهنده و مستاجر مقیم دو کشور مختلف می باشند و معمولاً بخش عمده ای از جریان انتقال کالاهای سرمایه ای از کشورهای صنعتی به کشورهای در حال توسعه را پوشش می دهد. در این روش برای نقل و انتقالات مالی و نوسانات ارزی باید ریسک های احتمالی شناسایی و مورد پوشش قرار گیرند.

تقسیم بندی روش های لیزینگ

ب) لیزینگ عملیاتی:

نوعی از قرارداد لیزینگ است که براساس آن قرارداد با مستأجر (متقاضی) صرفاً به قصد بهره برداری و برخورداری از حق انتفاع کالا (مورد اجاره) منعقد می گردد و در پایان مدت قرارداد مورد اجاره عیناً به موجر مسترد می گردد.

مزایای لیزینگ عملیاتی

- ۱- از بین بردن دغدغه مالکیت دارایی های مورد نیاز برای توسعه کسب و کارها
- ۲- افزایش سرمایه گذاری در صنایع مولد به جای سرمایه گذاری در خرید دارایی ها
- ۳- دسترسی سریع صاحبان صنایع به تجهیزات با تکنولوژی روز
- ۴- تسهیل تامین مالی تجهیزات واجد تغییرات تکنولوژی سریع

مزایای لیزینگ عملیاتی

۵- صرفه جویی مالیاتی (هزینه اجاره به لحاظ مالیاتی ، هزینه قابل قبول می باشد)

۶- افزایش ظرفیت استقراض (عدم ثبت تعهدات قرارداد اجاره در دفاتر مستاجر)

۷- تامین مالی کامل ماشین آلات و تجهیزات توسط شرکت های لیزینگ

۸- پرداخت هزینه های استهلاک ، تعمیر و نگهداری دارایی ها توسط شرکت های لیزینگ

۹- حذف واسطه های متعدد و کاهش فاصله بین تولید و مصرف

۱۰- تنوع بخشی در پرتفوی ارائه خدمات شرکت های لیزینگ جهت حل مشکلات فروش در صنایع مختلف

۱۱- با توجه به داشتن مالکیت کالاهای مورد اجاره شرکت های لیزینگ دغدغه کمتری نسبت به معوق شدن اقساط دارند

۱۲- تولیدکننده ها می توانند بدون دغدغه فروش به تولید کالاهای جدید بپردازند

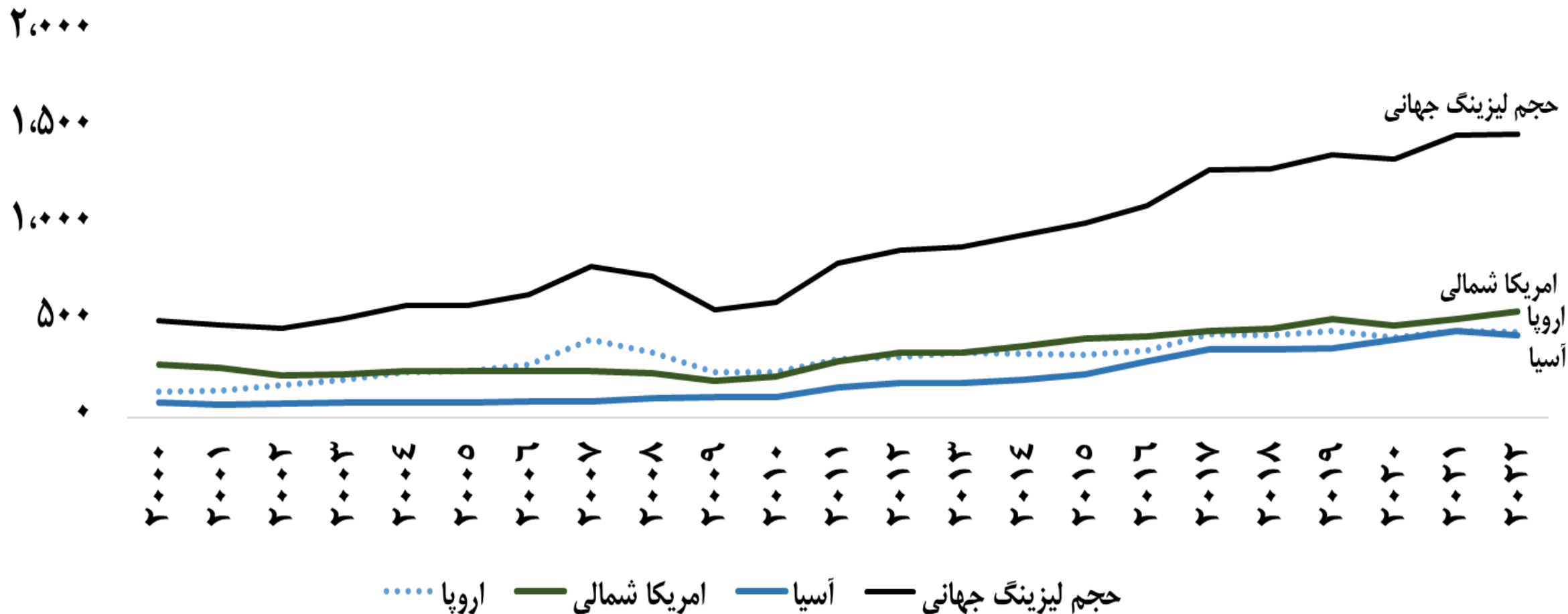
عملکرد صنعت لیزینگ در دنیا برای دوره (۲۰۲۰-۲۰۲۲)

رتبه براساس حجم	منطقه	۲۰۲۲			۲۰۲۱			۲۰۲۰			نرخ رشد حجم عملیات ۲۰۲۲ نسبت به ۲۰۲۰ (درصد)
		حجم سالانه (میلیارد دلار)	میزان رشد (درصد)	سهم از بازار (درصد)	حجم سالانه (میلیارد دلار)	میزان رشد (درصد)	سهم از بازار (درصد)	حجم سالانه (میلیارد دلار)	میزان رشد (درصد)	سهم از بازار (درصد)	
۱	آمریکا شمالی	۵۴۶/۱	۷/۰	۳۷/۱	۵۱۰/۴	۷/۴	۳۴/۹	۴۷۵/۴	-۶/۷	۳۵/۵	۱۴/۹
۲	اروپا	۴۴۱/۷	-۱/۱	۳۰/۰	۴۴۶/۵	۷/۸	۳۰/۵	۴۱۴/۴	-۷/۵	۳۱/۰	۶/۶
۳	آسیا	۴۲۵/۴	-۵/۰	۲۸/۹	۴۴۸/۰	۱۱/۴	۳۰/۶	۴۰۲/۱	۱۳/۰	۳۰/۰	۵/۸
۴	استرالیا / نیوزلند	۲۶/۵	-۰/۸	۱/۸	۲۶/۷	۱/۱	۱/۸	۲۶/۴	-۳/۴	۲/۰	۰/۴
۵	آمریکا جنوبی	۲۵/۳	-۵/۰	۱/۷	۲۶/۷	۷۴/۰	۱/۸	۱۵/۳	۱۰/۵	۱/۱	۶۵/۶
۶	آفریقا	۴/۹	۰/۲	۰/۳	۴/۹	۹/۳	۰/۳	۴/۵	-۳۹/۹	۰/۳	۹/۸
	مجموع	۱۴۷۰		۱۰۰	۱۴۶۳		۱۰۰	۱۳۳۸		۱۰۰	۹/۸

*The Global Leasing Report is prepared by Solifi (www.solifi.com)

نمودار: روند عملکرد صنعت لیزینگ در دنیا طی دوره (۲۰۰۰-۲۰۲۲)

*The Global Leasing Report is prepared by Solifi (www.solifi.com)

شاخص ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در دنیا

در سه سال مورد بررسی میانگین موزون ضریب نفوذ بازار برای ۵۰ کشور برتر از ۱۶/۱ در سال ۲۰۲۰ به ۱۹/۶ در سال ۲۰۲۲ رسیده است. حجم عمده ای از تامین مالی صورت پذیرفته از طریق صنعت لیزینگ در این کشور ها در قالب لیزینگ عملیاتی بوده است.

برای محاسبه میانگین موزون ضریب نفوذ بازار ، حجم سالیانه عملکرد هر کشور را به عنوان وزن محاسباتی در نظر گرفته ایم .

$$((\text{حجم سالیانه عملکرد}) / ((\text{ضریب نفوذ همان کشور}) * (\text{حجم سالیانه عملکرد هر کشور})) = \text{میانگین موزون ضریب نفوذ بازار}$$

تاریخچه و روند شکل گیری صنعت لیزینگ در ایران

- ۱- تأسیس شرکت "لیزینگ ایران" (۱۳۵۴)
- ۲- تأسیس شرکت "آریا لیزینگ" (شرکت لیزینگ صنعت و معدن) (۱۳۵۶)
- ۳- رکود نسبی فعالیت های شرکت های لیزینگ طی دوره (۱۳۵۷-۱۳۶۰)
- ۴- تصویب قانون عملیات بانکی بدون ربا و مشروعیت فعالیت لیزینگ در قالب عقد اجاره به شرط تملیک (۱۳۶۲)
- ۵- تأسیس شرکت "پارس لیزینگ" در سال (۱۳۷۳) توسط بخش خصوصی
- ۶- تأسیس انجمن لیزینگ ایران (۱۳۸۱)
- ۷- تصویب و ابلاغ قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی و فراهم شدن امکان فعالیت سازمان یافته شرکت های لیزینگ به صورت مؤسسات اعتباری غیر بانکی (۱۳۸۳)
- ۸- ورود شرکت "لیزینگ ایران" و شرکت "لیزینگ صنعت و معدن" به بازار بورس اوراق بهادار (۱۳۸۳)
- ۹- تأسیس کانون شرکت های لیزینگ ایران (۱۳۸۵)
- ۱۰- تصویب دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت های لیزینگ از سوی بانک مرکزی (۱۳۸۶)
- ۱۱- تأسیس و شروع فعالیت انجمن ملی لیزینگ ایران (۱۳۹۵) (انحلال انجمن لیزینگ قبلی و کانون شرکت های لیزینگ ایران)
- ۱۲- تصویب دستورالعمل جدید لیزینگ در شورای پول و اعتبار (۱۳۹۵)
- ۱۳- در حال حاضر تعداد ۵۳ شرکت با مجوز بانک مرکزی در صنعت لیزینگ فعال می باشند.

شرکت لیزینگ صنعت و معدن (ایران)
ارقام به میلیارد ریال

عملکرد صنعت لیزینگ در ایران برای دوره (۱۳۹۸-۱۴۰۲)

ردیف	شرح	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	متوسط پنج ساله	نرخ رشد متوسط سالانه - درصد
------	-----	------	------	------	------	------	----------------	-----------------------------

اقلام ترازنامه ای

۱	دارایی	۲۹۰,۹۷۲	۲۱۴,۰۲۷	۱۷۷,۴۳۱	۱۱۳,۷۴۰	۹۷,۷۷۳	۱۷۸,۷۸۹	۴۹
۲	سرمایه	۶۸,۲۹۷	۵۳,۲۰۸	۴۰,۰۷۸	۲۶,۰۲۱	۲۹,۱۰۲	۴۳,۳۴۱	۳۴
۳	حقوق مالکانه	۱۳۶,۲۷۲	۱۰۳,۱۰۴	۶۸,۹۲۳	۴۷,۷۲۰	۳۹,۸۳۳	۷۹,۱۷۰	۶۱
۴	بدهی	۱۵۴,۶۹۹	۱۱۰,۹۲۳	۱۰۸,۵۰۷	۶۶,۰۱۹	۵۷,۹۳۹	۹۹,۶۱۷	۴۲

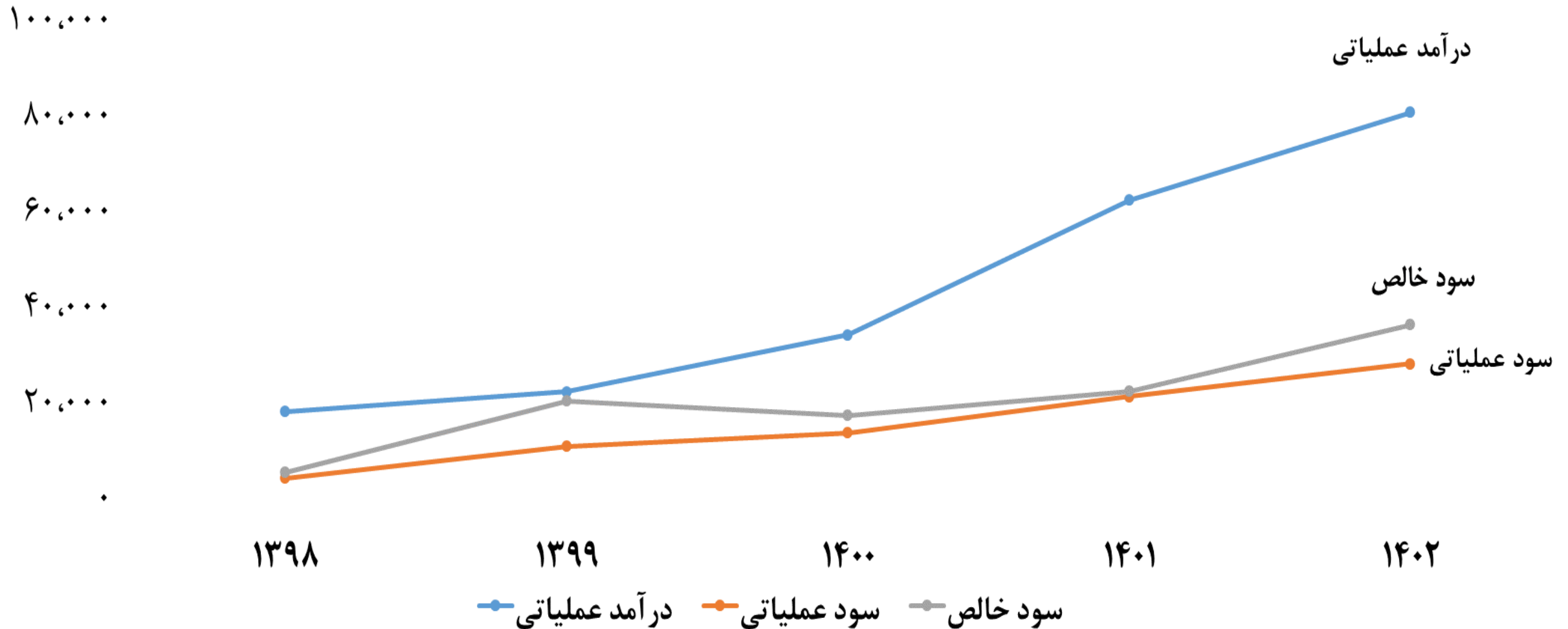
اقلام سود و زیانی

۱	درآمد عملیاتی	۸۲,۲۸۰	۶۳,۹۲۱	۳۵,۸۰۲	۲۳,۸۹۲	۱۹,۷۸۷	۴۵,۱۳۶	۷۹
۲	سود عملیاتی	۲۹,۷۱۸	۲۲,۹۰۰	۱۵,۳۳۵	۱۲,۴۸۳	۵,۸۵۱	۱۷,۲۵۷	۱۰۲
۳	سود خالص	۳۷,۸۸۶	۲۴,۰۲۳	۱۸,۹۳۶	۲۱,۹۹۵	۷,۰۹۵	۲۱,۹۸۷	۱۰۸

* گزارش عملکرد صنعت لیزینگ - منتشره توسط انجمن ملی لیزینگ در سال ۱۴۰۲

عملکرد صنعت لیزینگ در ایران برای دوره (۱۳۹۸-۱۴۰۲)

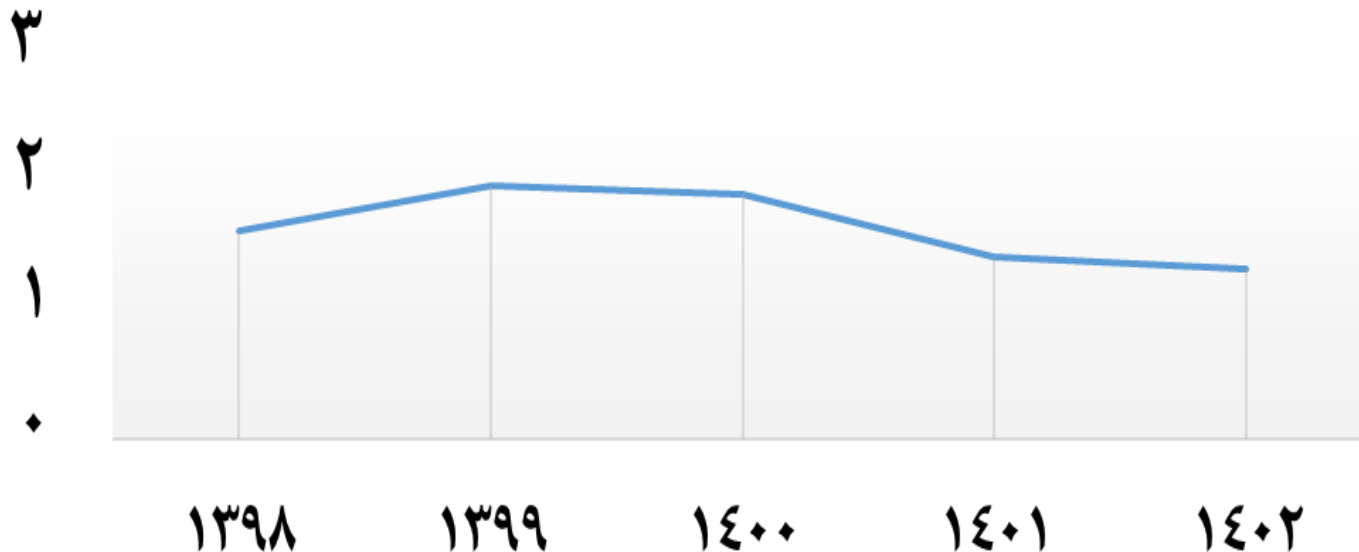

شرکت لیزینگ صنعت و معدن (پارس)

ارقام به هزار میلیارد ریال

شاخص ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در ایران برای دوره (۱۳۹۸-۱۴۰۲)

شرح	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	میانگین متوسط سالانه
تسهیلات پرداختی صنعت لیزینگ	۲۲۹	۱۵۹	۱۳۷	۸۷	۴۰	۱۳۰
سرمایه گذاری در ماشین آلات و تجهیزات	۱۷,۱۰۸	۱۱,۱۲۲	۷,۱۲۷	۴,۳۸۸	۲,۴۴۳	۸,۴۳۸
ضریب نفوذ	۱/۳	۱/۴	۱/۹	۲/۰	۱/۶	۱/۶

* ارقام سرمایه گذاری در ماشین آلات و تجهیزات براساس گزارش نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی ج.ا.ی می باشد

* ارقام تسهیلات پرداختی صنعت براساس گزارش عملکرد صنعت ارائه شده توسط انجمن ملی لیزینگ در سال ۱۴۰۲ می باشد.

چالش های صنعت لیزینگ در ایران

- ۱- فراهم نبودن مقدمات و بستر بکارگیری لیزینگ عملیاتی
- ۲- غیر شفاف و غیر رقابتی بودن فضای کسب و کار و قابل پیش بینی نبودن روند متغیرهای کلان
- ۳- تورم مستمر و بالا و منفی بودن نرخ بهره واقعی
- ۴- عدم شفافیت و رقابتی بودن بازار های چهارگانه اقتصادی
- ۵- دستورالعمل های سختگیرانه دستگاه های نظارتی در حوزه های عملکردی (روش های اجرایی ، ضوابط تنظیم گری فعالیت ها و...)
- ۶- فقدان قوانین و مقررات مستقل و شفاف تخصصی در حوزه صنعت
- ۷- اعمال نرخ دستوری سود تسهیلات برای عملیات شرکت های لیزینگ
- ۸- هزینه بالای تامین منابع مالی مورد نیاز
- ۹- فقدان آمار و اطلاعات مستند و قابل اتکا از فعالیت صنعت جهت بررسی و تجزیه و تحلیل و آسیب شناسی نقاط قوت و ضعف آن و انجام تحقیقات و پژوهش های نظری و کاربردی
- ۱۰- عقب ماندن صنعت لیزینگ از استفاده از رشد تکنولوژی و استفاده از روش های سنتی که خود موجب کندی ارائه خدمات و محدودیت بازار این صنعت شده است .

پیشنهادهای

✓ تلاش برای ایجاد ثبات و شفافیت در فضای کسب و کار و رقابتی کردن بازارهای چهارگانه اقتصاد بطوریکه متغیرهای کلان و تغییرات فضای کسب و کار قابل پیش بینی باشند.

✓ فراهم نمودن مقدمات و اجرائی شدن هرچه سریعتر " لیزینگ عملیاتی " جهت تعمیق بخشیدن به حوزه نفوذ صنعت لیزینگ در فعالیت های مختلف اقتصادی و صنعتی در کشور .

✓ بازنگری و اصلاح مقررات و ضوابط حاکم بر صنعت و تعدیل و روان سازی آنها

✓ تهیه و تدوین و تصویب قوانین و مقررات مستقل برای موضوعات صنعت لیزینگ

✓ فراهم نمودن مقدمات استفاده از دانش فنی روز و تکنولوژی های جدید برای تسهیل و گسترش ارائه خدمات به جامعه هدف

✓ جمع آوری ، پردازش و انتشار مستمر آمار و اطلاعات عملکردی صنعت توسط بانک مرکزی بعنوان دستگاه نظارتی همانند سایر رشته های فعالیت در کشور

با تشکر و سپاس از وقتی که به بنده هدیه دادید
سلامت و عاقبت به خیر باشید